

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Светлана Темелкова Банчева

Отдел "Растително и гъбно разнообразие и ресурси",

Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН,

Член на Научно жури, определено със Заповед №РД 98/ 29.12.2020 год.

на доц. д-р А. Ганева, директор на ИБЕИ-БАН

ОТНОСНО дисертационен труд на Стоян Стефанов Стоянов, докторант на самостоятелна подготовка в секция „Флора и растителност”, отдел „Растително и гъбно разнообразие и ресурси” на ИБЕИ-БАН за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по Област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление: 4.3. Биологични науки, научна специалност 01.06.03. „Ботаника“, на тема: „Таксономично проучване на род *Vupleurum* L. (Ariaceae) в България“, с научен ръководител проф. д-р Светлана Темелкова Банчева.

Общо представяне за съответствие на процедурата и докторанта с националното законодателство

Представеният комплект материали на хартиен/ електронен носител от Стоян Стефанов Стоянов за присъждане на образователната и научна степен (ОНС) „доктор” е в съответствие с действащите към момента Закона за развитие на академичния състав в Р България и Правилника за неговото прилагане, както и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕИ-БАН. Кандидатът отговаря на националните минимални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“.

Кратки биографични данни

Стоян Стефанов Стоянов е завършил висшето си образование през 1998 год. в Лесотехнически Университет, София, където получава образователната степен „Магистър“ по специалност „Горско стопанство“ с много добър успех. Темата на дипломната му работа е „Флористични и фитоценотични проучвания на растителността във водосбора на долно то течение на река Русенски Лом“, за която получава отлична оценка. В периода 1999-2001 год. започва работа като експерт по флората в Дирекция на Природен парк Русенски Лом в гр. Русе. През 2002 год. е назначен като биолог в Институт по ботаника (ИБ), БАН (преобразуван през 2010 год. в Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, ИБЕИ-БАН), като в последствие заема академичната длъжност научен сътрудник/ асистент – главен асистент – асистент в секция „Флора и растителност“ на отдел „Растително и гъбно разнообразие и ресурси“, където работи и понастоящем. През 2017 година е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка в същата секция на ИБЕИ под мое ръководство.

Познавам колегата от момента на неговото назначаване в секция „Флора и флорогенеза“ на ИБ. Научните му интереси са свързани с проучване на флористичното разнообразие на България и Балканите и таксономията на видове от семейство *Ariaceae*. Стоянов има интереси и е участвал в разработване на Планове за управление на защитени територии и защитени зони и на Планове за действие за защитени растителни видове от Закона за биологичното разнообразие, картиране и оценка на природозащитното състояние на природни местообитания и растителни видове от Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и др.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е на тема: „Таксономично проучване на род *Vupleurum* L. (*Ariaceae*) в България“ и е структуриран съгласно изискванията, приети от Научния съвет на ИБЕИ. Той се състои от 143 страници текст заедно с 84 изключително качествени и прецизни фигури, включващи снимки на диагностични белези на целевите видове, карти на разпространението им, метафазни пласнинки, напречни прерези на плодове. Включено е и 1 приложение с данни за хорологията на видовете в България от хербарни и литературни източници (44 страници).

Разработката представлява много задълбочено и аналитично проучване на род *Vupleurum* в България, включващо актуализирана информацията за едногодишните видове, съобразно разработката на Snogerup & Snogerup (2001), както и данни за многогодишните представители на рода.

Литературната справка е съставена от 183 източника, 73 на кирилица и 110 на латиница, включващи както класически работи върху таксономията на рода, така също и цялостен преглед на съвременната литература по темата. Това показва, че докторантът познава в пълнота изследвания проблем и свидетелства за неговите умения за критично оценяване и използване на съществуващата информация при интерпретацията на собствените данни.

Становище за значимостта и убедителността на получените резултати, интерпретациите и изводите и за характера на научните приноси

В резултат на разработката е уточнен таксономичния състав на род *Vupleurum* в България, като са възприети 17 вида. Таксономичната схема на българските видове е анализирана в по-широк контекст като е направен опит за изясняването на връзките и групирането на българските преставители с близкородствените балкански и малоазиатски видове. Темата е актуална заради остарялата информацията за род *Vupleurum* във Флора на Европа от 1968 и Флора на България от 1982 и множеството настъпили промени в броя и обема на таксоните. Голямо достойнство на работата са установените три нови вида *Vupleurum* за флората на България – *V. ranunculoides*, *V. pauciradiatum* и *V. boissieri*, както и е потвърдено разпространението на наскоро посочения по литературни данни вид *V. euboicum*. Отхвърлени са три таксона, погрешно посочвани за България – *V. baldense* subsp. *gussonei*, *V. gerardi* и *V. tenuissimum* subsp. *gracile*. Погрешно използваното име *V. sibthorpiatum* е заменено с *V. falcatum* subsp. *cernuum*. За пръв път за науката са установени хромозомните числа на 10 едногодишни вида. За пръв път е изготвен ключ за разграничаване на секциите на рода в България и е съставен нов ключ за определяне на видовете. Три вида с природозащитно значение са оценени по критериите на IUCN във връзка с публикуването на Red List of Bulgarian vascular plants. Разработени са статии за три вида за Червена книга на България, Том 1. Изготвено е предложение до МОСВ и е обявена Защитена местност за опазване на Боасиеровата урока (под името „Находище на Уехтрицова урока – село Острица”).

Следва да се подчертае, че темата на дисертационния труд изисква многостранни и задълбочени познания и практически умения, каквито Стоян Стоянов определено усвои в периода на разработването на дисертационния си труд. Той притежава отлични изследователски умения за планиране на проучването и подбора на подходящите класически и съвременни методи и средства. Постигнатите оригинални резултати и

задълбочения анализ, характерни за дисертационния труд, са в резултат на неговата ерудиция, постоянство и упоритост.

Оценка на качеството на научните трудове, отразяващи изследванията по дисертацията

В приложената справка са представени 3 научни публикации, като в 2 от тях Стоян Стоянов е единствен, а в една е първи автор. Две от публикациите са в списания с импакт фактор, третата е в сборник от конференция. По този начин докторантът покрива и дори надвишава изискванията за публикационна дейност, свързана с дисертационния труд. В приложената справка са посочени и 2 участия в научни форуми с постерни презентации, като на едната е първи автор. Благодарение на това свое активно участие докторантът успя да запознае научната общественост с резултатите от своята научна дейност по темата на дисертационния си труд. През периода на работата си Стоянов е участвал в различни проекти и задачи, както свързани с дисертационната тема, така и извън нея.

Мотивирано заключение

Дисертационният труд представлява научно изследване върху актуален проблем, свързан със задълбочено таксономично проучване на род *Vupleurum* в България. Той е лично дело на докторанта, който показва теоретични знания и умения за провеждане самостоятелно научно изследване. Стоянов е завършен и опитен учен, изключително прецизен и задълбочен. Той е добре организиран, много отговорен и винаги довежда до край започнатите задачи. Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности на ИБЕИ-БАН.

Изложеното до тук ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да подкрепят присъждането на научната и образователна степен „доктор” на Стоян Стефанов Стоянов по професионално направление 4. 3. “Биологически науки“, научна специалност 01.06.03. „Ботаника“.

14.02.2021 г.

София

Изготвил становището:

(С. Банчева)